Závěr

V souvislosti s přípravou na začlenění do Evropské unie převzala Česká republika závazek usilovat o zajištění postupného souladu vnitrostátního zákonodárství s legislativou Evropských společenství, jež si za cíl klade především ochranu proti nebezpečím ohrožujícím zdraví a bezpečnost spotřebitele a ochranu proti škodě a ekonomickým zájmům spotřebitele, jakož i podporu jejich práva na informace, vzdělávání a práva sdružovat se k ochraně svých zájmů.

Směrnice 85/374/EHS zavádí komunitární režim objektivní odpovědnosti za škody způsobené vadnými výrobky bez ohledu na zavinění či nedbalost výrobce. Směrnice zdůrazňuje potřebu sbližování právních předpisů členských států Evropských Společenství týkajících se odpovědnosti výrobce za škodu způsobenou vadou jeho výrobků a poukazuje na to, že existující rozdíly mohou narušovat hospodářskou soutěž, ovlivňovat pohyb zboží v rámci společného trhu a způsobit rozdílný stupeň ochrany spotřebitele proti škodě způsobené vadným výrobkem na jeho zdraví nebo majetku.

Zákon č. 59/1998 Sb. po vzoru práva Evropských společenství přinesl do našeho právního řádu zcela nový institut odpovědnosti za škodu způsobenou vadným, specifickým druhem plnění, kterým je výrobek. Zákon, jehož přijetí znamenalo vzhledem k zásadnímu zvýšení ochrany a zlepšení postavení spotřebitele na trhu značný přínos, stanoví mnohem přísnější podmínky, za kterých vzniká odpovědnost výrobců, dovozců a distributorů, a tím podstatným způsobem ulehčuje poškozeným jejich procesní situaci, neboť základním principem zákona je objektivní odpovědnost s možností liberace.

Důvodem pro zavedení principu objektivní odpovědnosti za škodu způsobenou vadností výrobku je skutečnost, že koncepci zavinění nelze přijmout jako vyhovující kritérium pro řešení otázky spravedlivého rozdělení rizik spojených s moderní technickou výrobou. Režim zvláštní odpovědnosti výrobců zakotvený v citované směrnici plní především funkci garanta výroby bezpečných výrobků, které mají svými užitnými vlastnostmi sloužit a nezpůsobit při řádném užívání škodu.

Dosavadní zkušenosti s aplikováním směrnice a na jejím základě vypracovaných vnitrostátních předpisů v členských státech EU ukazují, že tyto normy působí především motivačně a preventivně, tj. předcházení škodám, a většina nároků postižených vůči výrobci je uspokojena mimosoudně. Před nejvyššími soudy se projednávalo však velmi málo sporů a nelze poukázat na žádné rozhodnutí, jež má svým dosahem zcela stěžení význam

na interpretaci dotčené směrnice. Svoji roli sehrává fakt, že úprava podle směrnice působí paralelně s dosavadními vnitrostátními úpravami. Přesto nemůžeme odhlédnout od rozsudků Soudního dvora, jež přispěly k objasnění výkladu některých pojmů a přispívají k homogennímu právnímu prostředí v rámci Evropské unie.

Lze uzavřít, že institut odpovědnosti za škodu způsobenou vadným výrobkem funguje na pevném základě. V rámci Evropského společenství nejsou aktuální žádné tendence ke změnám právní ochrany spotřebitelů a ani v právním řádu České republiky po novelizaci zvláštního zákona není zapotřebí dalších změn. Úprava provedená zvláštním zákonem je plně slučitelná se směrnicí a další kroky zákonodárce již povedou pouze k upřesnění zákonného znění, jež nebude činit žádné výkladové obtíže. Osnova nového občanského kodexu je toho důkazem.

Komise Evropských společenství v tzv. Bílé knize dospěla k závěru, že „*směrnice 85/374/EHS je významný normativní akt, který pozitivně ovlivnil bezpečnost výrobků a pomohl poškozeným domoci se náhrady škody, kterou utrpěli*“.